הִלְכוֹת פֶּסַח סִימָן תסה תסו

יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר (ט) שֶׁהָאֲוָז אָסוּר. הַגָּהּ: (י) וְהָכִי נָהוּג לְעִנְיַן אִסּוּר חָמֵץ (יא) שֶׁהוּא (ה) בְּמַשֶּׁהוּ. וְיֵשׁ לְזָהֵר (יב) שֶׁלֹּא לְהַבְהֵב הָעוֹפוֹת בְּקַשִּׁין, שֶׁמָּא יִהְיוּ שָׁם חִטִּים אוֹ דָּגָן מְחֻמָּץ וְיִתֵּן (ו) טַעַם בָּעוֹפוֹת בִּשְׁעַת הַהְבָהוּב:

תסו אִם הָרֹק וּמֵי רַגְלַיִם וְדוֹמָיו מַחְמִיצִים. וּבוֹ ו׳ סְעִיפִים:

א מִשְׁנָה דְּפְסָחִים ל״ט (ע״ב).

א אֹ֣לֹא (פ) [א] יִלְעֹ֣ס אָדָ֗ם חִטִּ֛ים (א) וְיִתֵּ֥ן עַל גַּבֵּ֖י (ב) מַכָּתֹֽו׃

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

כו׳, מִשְּׁמַע דְּבָיֵשׁ סַפֵּנָה מֵירֵי דְּאִם לֹא כֵּן כֵּיוָן דְּלִילְיָא אֵינוֹ יְהוּדִי, אִם לֹא יַעֲשֶׂה עַל יְדֵי חֲלִיטָה בָּאֶמֶת אָסוּר כְּהֶהִיא דְּלֹא יִלְעֹס. וְעַל כָּל פָּנִים לְדִינָא נִרְאֶה לְהַתִּיר עַל יְדֵי חֲלִיטָה בְּחוֹלָה שֶׁאֵין בּוֹ סַפֵּנָה גַּם כֵּן, שֶׁהֲרֵי בְּסִימָן תנ״ד מְסַפֵּק הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק״ד) אִם לָאֲסוֹר בְּדִיעֲבַד וְהַחֹק יַעֲקֹב (שם סק״ד) מַכֵּל עַל כָּל פָּנִים לְהַשָּׁהוֹת, וְאִם כֵּן אֵין כָּאן חֲשָׁשׁ בְּכָל יַרְאֶה. וּמִצַּד דְּפוֹאֶה בְּאִסּוּר הֲנָאָה וַדַּאי מֻתָּר, כֵּיוָן שֶׁהוּא שָׁלֹא כְּדַרְכּוֹ הֲנָאָתוֹ וְכַמְבֹאָר בָּאֲמוּרִים שָׁמּוּאֵל שָׁם וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תס״ו סָעִיף קָטָן א׳. וְדִבְרֵי בֵּאֵר הַיֵּטֵב אֵלּוּ בְּשֵׁם אֲמוּרִים שָׁמּוּאֵל הֵם מְעִתָּקִים מִלָּקֵט הַקֶּמַח (אר״ח הלכות פסח והעומר ד״ה מי שיש לו), וּמִשְּׁמַע דְּבְעִנְיַן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סַפֵּנָה אֲיֵירִי, וְלַעֲנִיּוּת דִּבְתִּי כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ דְּגַם בְּאֵין סַפֵּנָה מַתִּיר בִּכְהַאי גַּוְנָא וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תס״ו סָעִיף קָטָן א׳:

א [א] יִלְעֹס. עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֵב. וְעַיֵּן בִּתְשׁוּבוֹת בַּ״ח הַחֲדָשׁוֹת סִימָן ו׳ דְּלִילְיָנִין לִתֵּן לְחוֹלֶה לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת, אֲפִלּוּ חָמֵץ דְּרָבָנָן יֵשׁ לְהַחְמִיר כְּשֶׁאֵין סַפֵּנָה. וְאִם הָרְפוּאָה בְּשִׁתִּית שֵׁכָר שְׁעוֹרִים אוֹ שְׁאָר רְפוּאוֹת מְחֻמָּץ, אֵין לֶאֱכֹל, וְלִשְׁתּוֹת רַק כְּשֶׁיֵּשׁ סַפֵּנָה וְגַם הָרְפוּאָה יְדוּעָה וְגַם אִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת בְּהֶתֵּר כְּמוֹ בְּאִסּוּר (וְהֵינוּ שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת בְּלֹא אִסּוּר וּבְלֹא דְּחוּי), וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמְ״א בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן (קנ״א) [קנ״ה] (ס״ג) וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן תס״ה (סק״ב):

בְּאֵר הַיֵּטֵב

לֹא תִּשְׁטֶה אַחַר כָּךְ בְּצוֹנֵן הֶחֱמִירוּ. ט״ז (סק״א). וְעַיֵּן חק יַעֲקֹב (סק״ה):

ג (ה) בְּמַשֶּׁהוּ. וְחֵיישִׁינַן שֶׁנִּשְׁאַר מַשֶּׁהוּ חָמֵץ תּוֹךְ הַבָּקָעִים שֶׁיֵּשׁ בָּאֲוָז, וַאֲפִלּוּ מַפְשִׁיט הָעוֹר אָסוּר כֻּלּוֹ. עַיֵּן אֵלִיָּה זוּטָא (סק״ב). וּבְעָרֹב פֶּסַח מֹשֶׁה שְׁעוֹת וּלְמַעְלָה כֵּיוָן דְּאֵין כָּאן חוּמְרָא דְּאִסּוּר מַשֶּׁהוּ יֵשׁ לְהָקֵל. חק יַעֲקֹב (סק״ו). עַיֵּן שָׁם: **(ו) טַעַם.** וּבְדִיעֲבַד מֻתָּר. ט״ז (סק״ג) [דְּהָא מֵי פֵּרוֹת הוּא וְאֵין לוֹמַר שֶׁמָּא בָּא עֲלֵיהֶם מַיִם, דְּהָא הִתִּירוּ בְּסִימָן תס״ג (ס״א) לְחָרוֹךְ שְׁתֵּי שַׁבָּלִים, דַּאֲפִלּוּ אֶחָד אָסוּר, עַיֵּן רַשַּׁבָּ״א (שו״ת ח״א סי׳ קכ) וְחק יַעֲקֹב (סק״ו)]. וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק״ה) וְדַוְקָא מִפְּתָמָא, אֲבָל אִם יָדוּעַ שֶׁהָיָה בּוֹ דָּגָן מְחֻמָּץ וְהִבְהֲבוֹ בְּקַשׁ וְאַחַר כָּךְ נִמְצָא דָּגָן מְחֻמָּץ בַּקַּשׁ, הַנּוֹתֵר אֵין מַחֲזִיקִין בּוֹ אִסּוּר, אַף אִם נִמְצָא שְׁלֹשָׁה יֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק, וְצָרִיךְ עַיִּין [דְּלִדְעַת ט״ז בְּשֶׁם רַשַּׁ״ל (חולין פ״ג סי׳ ק) בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן פ״ד (ט״ז ס״ק יז) לֹא אָמְרִינַן כֵּן אֶלָּא בְּתוֹלָעִים דִּמְנַיֵּה קָא רָבוּ, וְעַיֵּן מַגֵּן אַבְרָהָם סִימָן תס״ז סָעִיף ט׳ (ס״ק יב) וְעַיֵּן חק יַעֲקֹב (שם ס״ק כה)]. עַיֵּן מַגֵּן אַבְרָהָם (שם). וְאִם נִמְצָא שִׁבֹּלֶת מִקַּשׁ וְאֵין בּוֹ תְּבוּאָה, עַיֵּן לְעֵיל סִימָן תנ״ד סָעִיף קָטָן א׳:

א (פ) יִלְעֹס. וְהוּא פָּרוּשׁ שֶׁל מְלוּגְמָא כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן תמ״ב (חק יעקב סק״ו). וְכָתַב הָרוֹקֵחַ (סי׳ רעא) דַּאֲפִלּוּ אִם כְּבָר נִלְעַס וְהִנִּיחַ עַל גַּבֵּי מַכָּתוֹ קֹדֶם פֶּסַח צָרִיךְ בִּעוּר וִיסִירִם, עַד כְּאַן לְשׁוֹנוֹ. וְכֵן נִתְבָּאֵר לְעֵיל סִימָן תמ״ב (ס״ב) דְּכָל שֶׁלֹּא נִסְרְחָה הַמְּלוּגְמָא קֹדֶם פֶּסַח צָרִיךְ בִּעוּר. דְּלֹא (כתב״י) [כְּבֵית הִילֵּל] בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קנ״ה (סק״ב) שֶׁכָּתַב הָא דְּלֹא יִלְעֹס, הַיְינוּ דְּוַקָא בְּתוֹךְ הַפֶּסַח אֲבָל אִם הָיָה חָמֵץ כְּבָר מֵתָר לְהַנִּיחַ בְּפֶסַח עַל אֵיזֶה רְפוּאָה, עַד כְּאן לְשׁוֹנוֹ. וּכְאֵמֶת דְּזֶה אֵינוֹ. וְעִקַּר הַקּוּשְׁיָא שֶׁהִכְרִיחוֹ לְחִלּוּק זֶה, מִשּׁוּם דְּמַקְשֶׁה מִמַּה שֶׁכָּתַב הָרַמְבַּ״ם (יסודי התורה פ״ה ה״ח) דְּכְשֶׁלֹּא כְּדַרְכּוֹ הֲנָאָתוֹ כְּגוֹן מְלוּגְמָא לְמַכָּה מֻתָּר לְהַתִּירָהּ אֲפִלּוּ מְחֻמָּץ בְּפֶסַח, מַעֲקֶרֶת לֵיתָא דְּהָתָם בְּחַמְצוֹ שֶׁל אֵינוֹ יְהוּדִי מֵיירֵי וְאֵין אַחֲרָיוּת יִשְׂרָאֵל עָלָיו. וּמַגֵּן אַבְרָהָם (סק״ב) כָּתַב עוֹד תַּקָּנָה שֶׁיִּקָּנֶה לְאֵינוֹ יְהוּדִי קֹדֶם שֶׁיַּצְשֶׂה הַחוּלְגְּמָא, עַיֵּן שָׁם. וּפְרִי חָדָשׁ מְפַקְפֵּק הַרְבֵּה בְּדָבָר, דְּלִדְעַת הָרַמְבַּ״ם (סי׳ תמח ס״ב) דְּבָעִינַן שֶׁיִּהְיֶה נָכְרִי מִתּוֹךְ מַעֲשָׂיו שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לְקַבְּלוֹ, וְכָאן הַפּוּךְ הוּא), מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּחָמֵץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַכֶּסֶף מִשְׁנֶה (שם) וְכֵן כָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (שם) וּבְתִשׁוּבַת אֱמוּנַת שְׁמוּאֵל סִימָן כ״ד. וְכָל זֶה בְּחוֹלֶה שֶׁאֵין בּוֹ סַפֵּנָה, אֲבָל בְּחוֹלֶה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סַפֵּנָה אֲפִלּוּ עַל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ כְּאֵב רֹאשׁ תְּדִיר וּמַנִּיחִין קִילּוּר שֶׁל קֶמַח וּמַיִם וְסָמָנִים אֲחֵרִים בְּצִדְעָיו כְּדֵי לְהָקֵל הַכְּאֵב אִם מֵתָר לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּפֶסַח, וְהֵשִׁיב לְאִסּוּר, וּמַסִּיק פְּרִי חָדָשׁ נִשְׁאַלְתִּי עַל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ כְּאֵב רֹאשׁ תְּדִיר וּמַנִּיחִין קִילּוּר שֶׁל קֶמַח וּמַיִם וְסָמָנִים אֲחֵרִים בְּצִדְעָיו כְּדֵי לְהָקֵל הַכְּאֵב אִם מֵתָר לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּפֶסַח, וְהֵשִׁיב לְאִסּוּר, וּמַסִּיק שָׁם, אֲכָל לְעַשׂוֹת עִם מֵי פֵּרוֹת שֶׁפִּיר דָּמֵי, עַיֵּן שָׁם: **(ז) מַכָּתוֹ.** אֲבָל לְלֹעֵס וְלִבְלֹעַ מִיד מֵתָר, דְּאֵין מַחְמִיצִין מִיד. מַגֵּן אַבְרָהָם (סק״א):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְהַמְחַבֵּר נָקַט דִּינָהּ אֲפִלּוּ בְּמֻרְסָן יָבֵשׁ רַק שֶׁהָאֲוָז לַח מִמַּיִם, וְהָוֵי רְבוּתָא (ו) טְפֵי שֶׁאֲפִלּוּ בְּמֻעָט לַחוּת שֶׁיֵּשׁ עַל הָעוֹף גַּם כֵּן מַחְמִיץ הַמֻּרְסָן, וְאָסוּר הָאֲוָז אֲפִלּוּ לֹא יְדִיחוֹ אַחַר כָּךְ בְּמַיִם רַק בְּמֵי פֵּרוֹת: **(ט) שֶׁהָאֲוָז אָסוּר.** מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ בָּהּ בְּעוֹרָהּ נְקָבִי נְקָבִי וְנִשְׁאָר שָׁם הַמֻּרְסָן, וַאֲפִלּוּ אִם יִרְצֶה לְשַׁפְשֵׁף אַחַר כָּךְ וְלַהֲדִיחוֹ לֹא מְהַנֵּי: **(י) וְהָכִי נָהוּג לְעִנְיַן אִסּוּר חָמֵץ וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף עַל גַּב דִּלְעִנְיַן שְׁאָר אִסּוּרִים לֹא מְהַנֵּי טַעֲמָא דְּנָקְבֵי נְקָבֵי לָאֵסֹר, אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה הַבָּשָׂר רוֹתֵחַ אוֹ עַל כָּל פָּנִים מְבֻשָּׁל אוֹ צָלִי דְּרַכֵּיכֵי וְנִכְנָס בָּעָמֹק, הָכָא לְעִנְיַן חָמֵץ דְּאִסּוּרוֹ בְּמַשֶּׁהוּ, חֵישִׁינַן אֲפִלּוּ בְּחֵי שְׁנִשְׁאַר מַשֶּׁהוּ חָמֵץ תּוֹךְ הַנְּקָבִים שֶׁיֵּשׁ בָּאֲוָז. וְכָתְבוּ (ו) הָאַחֲרוֹנִים דַּאֲפִלּוּ אִם יִרְצֶה לְהַפְשִׁיט הָעוֹר כֻּלּוֹ מִמֶּנּוּ אָסוּר, דְּהַמֻּרְסָן נִכְנָס דֶּרֶךְ הָעוֹר בָּעָמֹק הַבָּשָׂר: **(יא) שֶׁהוּא בְּמַשֶּׁהוּ.** וְכָתְבוּ (פ) הָאַחֲרוֹנִים דְּכֵיוָן דְּעִקַּר הַטַּעַם מִשּׁוּם שֶׁאִסּוּרוֹ בְּמַשֶּׁהוּ, אִם כֵּן בְּעֶרֶב פֶּסַח מֹשֶׁה שָׁעוֹת וּלְמַעְלָה עַד הַפֶּסַח דְּשִׁעוּרוֹ אָז בְּפֶסַח, מִפְּנֵי שֶׁאֲפִלּוּ אִם יִרְצֶה לְהַפְשִׁיט הָעוֹר אָסוּר כֻּלּוֹ. וְעַל כָּל פָּנִים לְדִינָא נִרְאֶה לְהַתִּיר עַל יְדֵי חֲלִיטָה בְּחוֹלָה שֶׁאֵין בּוֹ סַפֵּנָה גַּם כֵּן, שֶׁהֲרֵי בְּסִימָן תנ״ד מְסַפֵּק הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק״ד) אִם לָאֲסוֹר בְּדִיעֲבַד וְהַחֹק יַעֲקֹב (שם סק״ו) מַכֵּל עַל כָּל פָּנִים לְהַשָּׁהוֹת, וְאִם כֵּן אֵין כָּאן חֲשָׁשׁ בְּכָל יַרְאֶה. וּמִצַּד דְּפוֹאֶה בְּאִסּוּר הֲנָאָה וַדַּאי מֻתָּר, כֵּיוָן שֶׁהוּא שָׁלֹא כְּדַרְכּוֹ הֲנָאָתוֹ וְכַמְבֹאָר בָּאֲמוּרִים שָׁמּוּאֵל שָׁם וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תס״ו סָעִיף קָטָן א׳. וְדִבְרֵי בֵּאֵר הַיֵּטֵב אֵלּוּ בְּשֵׁם אֲמוּרִים שָׁמּוּאֵל הֵם מְעִתָּקִים מִלָּקֵט הַקֶּמַח (אר״ח הלכות פסח והעומר ד״ה מי שיש לו), וּמִשְּׁמַע דְּבְעִנְיַן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סַפֵּנָה אֲיֵירִי, וְלַעֲנִיּוּת דִּבְתִּי כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ דְּגַם בְּאֵין סַפֵּנָה מַתִּיר בִּכְהַאי גַּוְנָא וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תס״ו סָעִיף קָטָן א׳:

א [א] יִלְעֹס. עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֵב. וְעַיֵּן בִּתְשׁוּבוֹת בַּ״ח הַחֲדָשׁוֹת סִימָן ו׳ דְּלִילְיָנִין לִתֵּן לְחוֹלֶה לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת, אֲפִלּוּ חָמֵץ דְּרָבָנָן יֵשׁ לְהַחְמִיר כְּשֶׁאֵין סַפֵּנָה. וְאִם הָרְפוּאָה בְּשִׁתִּית שֵׁכָר שְׁעוֹרִים אוֹ שְׁאָר רְפוּאוֹת מְחֻמָּץ, אֵין לֶאֱכֹל, וְלִשְׁתּוֹת רַק כְּשֶׁיֵּשׁ סַפֵּנָה וְגַם הָרְפוּאָה יְדוּעָה וְגַם אִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת בְּהֶתֵּר כְּמוֹ בְּאִסּוּר (וְהֵינוּ שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת בְּלֹא אִסּוּר וּבְלֹא דְּחוּי), וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמְ״א בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן (קנ״א) [קנ״ה] (ס״ג) וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן תס״ה (סק״ב):

ב (ז) וְהָאֲלִיָּהוּ זוּטָא (סק״ב) גַּמְגֵּם עַל הַשֻּׁלְחָן עֲרוּךְ בָּזֶה מְנָא לֵיהּ הָא, וּבְאֱמֶת מִבְּאֹר הוּא בְּרַא״ש (פרק ב סי׳ כא) לְהַדְיָא לְעִנְיַן אִשָּׁה שֶׁפָּה בְּשָׂרָהּ בְּמֻרְסָן דְּאִם הָיָה בְּשָׂרָהּ לַח מִמַּיִם אָסוּר, עַיֵּן שָׁם: **(ח)** אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ד) וְהַגְּהוֹת״ז (ס״ה). **וְעֵצָה דְּבַלּוּשׁ צֵיר דִּינָא דְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ בְּמֻרְסָן יָבֵשׁ [וְגַם הָאֲוָז לֹא הָיָה לַח] שֶׁשְּׁפָשְׁפוּ בּוֹ הָאֲוָז, וְאִסּוּרוֹ הוּא מִפְּנֵי שֶׁאַחַר כָּךְ מְדִיחוֹ בְּמַיִם כְּגוֹן לִמְלִיחָה וּלְבִשּׁוּל וְיִתְחַמֵּץ הַמֻּרְסָן, וְשִׁפְשׁוּף לֹא מְהַנֵּי שֶׁכְּבָר נִכְנַס הַמֻּרְסָן בָּעָמֹק הַנְּקָבִים, עַיֵּן שָׁם, וְכָתַב בְּאֵלִיָּה רַבָּה** (שם) **דְּבָזֶה שֶׁהָיָה הַמֻּרְסָן וְהָאֲוָז יָבֵשׁ, מִהֲנֵי אִם יִפְשׁוֹט הָעוֹר קֹדֶם הַדְּחָה, דְּכְבָשׂ לֹא נִכְנַס רַק בָּעוֹר מִלְמַעְלָה וְלֹא בְּבָשָׂר בָּעָמֹק וּמְהֲנֵי הִפְשֵׁט וְכֵן כָּתַב** הַפְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ד): **(ס)** חק יַעֲקֹב (סק״ו) וְהַגְּהוֹת״ז (שם) וּמַגֵּן אֶלֶף (סק״ד): **(ע)** מַגֵּן אֶלֶף (שם) וְכֵן בְּפְרִי מְגַדִּים (שם) מְצַדֵּד כֵּן וְנִשְׁאַר בְּצָרִיךְ עִיּוּן, וְהַגְּהוֹת״ז (שם) וְחֵמֶד (סק״ה) וְהָעֲתִיקוֹהוּ אַחֲרוֹנִים:

ג (ה) הַגָּהּ (שם). **וּבְדִינָא דְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ אַף בְּהִפְסֵד מְרֻבֶּה אָסוּר** כְּמוֹ שֶׁהוֹכִיחַ הַפְּרִי מְגַדִּים (שם) מִדַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ב): **(יח)** אֵלִיָּה רַבָּה (שם) וְחֶמֶד (ס״ג) וּבֵית מֵאִיר וּמְקוֹר חַיִּים (בי״אורים סק״ב) עַיֵּן שָׁם שֶׁהֶאֱרִיכוּ בִּרְאָיוֹת עַל זֶה וּדְלֹא כַּמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק״ה) וְט״ז (סק״ג): **(יט)** חק יַעֲקֹב (סק״ו) וְהָעֲתִיקוֹהוּ אַחֲרוֹנִים:

א (פ) אֲכָל בְּלֹא נְתִינָה עַל גַּבֵּי מַכָּה, אֲפִלּוּ לוֹעֵס בְּפִיו כָּל הַיּוֹם אֵינוֹ מְחַמִּיץ דְּעוֹסֵק הוּא, [אֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) בְּשֵׁם לֶחֶם מִשְׁנֶה (לרמ״ה ליפשיץ פסחים פרק ב משנה ז)] **וּלְהִשְׁהוֹת כְּלִי עֶסֶק צָרִיךְ לְהַזֵּהֵר: (ב)** וְדַוְקָא **עַל יְדֵי לְעִיסָה שֶׁמִּתְמַלֵּא בְּרֹק הַרְבֵּה, אֲבָל עַל יְדֵי נְשִׁיכָה בְּעָלְמָא שֶׁנּוֹשֵׁךְ בְּשִׁנָּיו אֵינוֹ בָּא מִידֵי זֶה לִידֵי חִמּוּץ לְעוֹלָם.** אֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ״א (שו״ת ח״א סי׳ תפח):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב (ס״ו בסוגריים) החמיר בזה וכתב: אבל אם יודע לנו שהיה גרגיר מחומץ בשבלים שהבהב בהם, יש לאסור העופות באכילה, שחמץ בפסח במשהו.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(ב) מִפְּנֵי שֶׁהֵן מַחְמִיצוֹת, (ג) שֶׁהָרַק מַחְמִיץ: **ב** [ב]הַנּוֹתֵן שְׁעוֹרִים לְבָהֶמְתּוֹ וּמָצָא בָּהֶם רִיר, (ג) צָרִיךְ לְבַעֲרָם. הָגָה: אֲבָל מִסְּתָם אֵין לָחוּשׁ, (ד) הוֹאִיל וּכְבָר (ד) בִּשֵּׁל (דברי עצמו). וְיֵשׁ מַחְמִירִין לְבַעֵר כָּל הַנּוֹתָר מִן הַבְּהֵמָה (ה) אַף עַל פִּי שֶׁאֵין רוֹאֶה עָלָיו (ה) רִיר (מרדכי ריש פרק אלו עוברין (פר' תקנ"ו) בשם הרוקח (פר' רפה)): **ג** * [ג]שַׁק מָלֵא קֶמַח שֶׁנִּתְלַחְלַח מִזַּעַת (ו) (ו) הַחוֹמָה, (ז) מֻתָּר, (ח) [ד]וְיֵשׁ (ו) אוֹסְרִים:

ב טוּר וְכֵן כָּתַב הַמְּרַדְּכִי בְּשֵׁם רוֹקֵחַ (סי' רפה) בְּקֻרָּח ג' דִּפְסְחִים (סי' תקצה).
ג טוּר בְּשֵׁם אֲבִיו הָרא"ש בְּקֻרָּח ב' דִּפְסָחִים (סי' כב). ד טוּר בְּשֵׁם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִגְּרְמַיְזָא"א (רוקח סי' רצ).

בְּאֵר הֵיטֵב

(ג) שֶׁהָרַק. אֲפִלּוּ רָקִיק דָּם וּמְבֹאָר בְּסָעִיף (ד') (ה"ז) דְּדָם אֵינוֹ מְחַמִּיץ, מִכָּל מָקוֹם אִי אֶפְשָׁר בְּלֹא צְחִצּוּחֵי רַק. וְהֵיינוּ דְּוָקָא בְּמוּצָּת. חק יַעֲקֹב (סק"ג): **ב** (ד) בִּשֵּׁל. לְאוֹ אַבִּשֵּׁל קֹדֶם פֶּסַח קָאֵי, שֶׁזֶּה לֹא הָיָה בִּכְלַל בִּטּוּל כֵּיוָן שֶׁנִּתְחַמֵּץ אַחַר כָּךְ כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר סִימָן תמ"ו (מג"א סק"א), אֶלָּא כֵּיוָן שֶׁנָּתַן לְתוֹכוֹ בִּשְׁלָה וְהִפְקִירָהּ מִדַּעְתּוֹ. וּמִכָּל מָקוֹם טוֹב לִתֵּן לָהֶם מֵעֵט מֵעֵט בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא יְשַׁיְּרוּ. חק יַעֲקֹב (סק"ד) עַיֵּן שָׁם: (ה) רִיר. הַב"ח (ס"א) כָּתַב דְּגַם הַמְּרַדְּכִי אֵינוֹ אוֹסֵר אֶלָּא בְּמוּצָּא רִיר, וְכֵן כָּתַב בְּשִׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט סק"א) וְהִשִּׂיג עַל הָרַב כָּאן, כֵּיוָן דְּהָרוֹקֵחַ בֹּאֵר דְּבָרָיו לְהַדְיָא דְּוָקָא בְּמוּצָּא רִיר. וְכָתַב הַחק יַעֲקֹב (סק"ה) וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לִי דְּוָקָא בְּסוּס וּכְהָאי גַּוְנָא, אֲבָל בְּפָרָה דְּאֵית לַהּ רִיר מִן הַסְּתָם, וַדַּאי יֵשׁ לִבְעֹר מִן הַסְּתָם, לָכֵן יִתֵּן לְפָנֶיהָ מְעַט מְעַט כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ: **ג** (ו) הַחוֹמָה. וְהוּא הַדִּין כֹּתֶל שֶׁל עֵץ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב הַחק יַעֲקֹב (סק"ו) נִרְאֶה דְּדְוָקָא כְּשֶׁמְּזִיעַ מַחֲמַת עַצְמָהּ אוֹ מֵחַם הָאֵשׁ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם מְזִיעַ מַחֲמַת חֹם וְהֶבֶל דְּמִים חַמִּין הֲרֵי הוּא כְּמַיִם דְּמִכְשִׁיר לְכֵלִי עַלְמָא. עַיֵּן שָׁם: (ז) אוֹסְרִים. הָאַלְיָה וזֹאטָה (סק"ב) כָּתַב דְּדַעַת הַמַּתִּירִין עִקַּר הוּא. וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) כָּתַב דְּעִקַּר כְּדַעַת הָאוֹסְרִין, וְטוֹב לְהַשְׁהוֹתָהּ עַד אַחַר פֶּסַח. חק יַעֲקֹב (סק"ח). וְעַיֵּן בַּסּוּטֶר שֶׁפָּסַק דִּכְשֶׁר יֶבֶשׁ שֶׁמְּזִיעַ מֵכֹחַ הַמַּיִם שֶׁהוּדַּח בּוֹ, דְּזַעֲתּוֹ מַחְמִיץ. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן תנ"ג סָעִיף קָטָן ט"ו מִדִּין זַעַת הַבְּהֵמָה:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

עַל גַּבֵּי מַכָּתוֹ קֹדֶם פֶּסַח, (ג) צָרִיךְ לְהַסִּירָן כְּשֶׁתַּגִּיעַ שָׁעָה שִׁשִּׁית בְּעֶרֶב פֶּסַח, אֶלָּא אִם כֵּן כְּבָר נִסְרְחָה עַד שֶׁנִּפְסְלָה מֵאֲכִילַת כֶּלֶב וּכְמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּסִימָן תמ"ב (ס"ב). וְכָתְבוּ הַפּוֹסְקִים דְּכָל זֶה בְּחִטִּים שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אֲבָל חִטִּים שֶׁל גּוֹי שֶׁלְּעָנֵּן הַגּוֹי וְהַשְּׁאִילָן לְיִשְׂרָאֵל לְהַנִּיחָן עַל גַּבֵּי מַכָּתוֹ בְּפֶסַח, הֲרֵי זֶה מֻתָּר אִם אֵין הָאַחֲרָיוּת שֶׁל הָרְטִיָּה עַל הַיִּשְׂרָאֵל, דְּעַל רְטִיָּה שֶׁל עַכּוּ"ם אֵינוֹ עוֹבֵר בְּבַל יֵרָאֶה. וְאִם אֵין לַגּוֹי חִטִּים, יָכוֹל הַיִּשְׂרָאֵל לְהַקָּנוֹת לוֹ חִטִּים מִשֶּׁלּוֹ וְיִלְעָסָן הַגּוֹי וְשׁוּב יִקְבֵּל הַיִּשְׂרָאֵל מִמֶּנּוּ אֶת הָרְטִיָּה רַק בְּתוֹרַת שְׁאֵלָה. וְאַף עַל פִּי שֶׁחָמֵץ אָסוּר בַּהֲנָאָה וַאֲפִלּוּ חֲמָצוֹ שֶׁל עַכּוּ"ם וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן תמ"ג (ס"א), שָׁאנֵי הָכָא שֶׁהוּא נֶהֱנֶה מַחֲמֵץ זֶה שֶׁלֹּא בְּדַרְכּוֹ הֲנָאָתוֹ וְאֵין בּוֹ אִסּוּר רַק מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים, וּבִמְקוֹם חֹלִי (ל) וַאֲפִלּוּ אֵין בּוֹ סַכָּנָה לֹא גָּזְרוּ. א]וּמִכָּל מָקוֹם (ה) אִם יוּכַל לְהִתְרַפֵּא כְּשֶׁיְּרַכֵּךְ רְטִיָּה זוֹ שֶׁל חִטִּין עַל יְדֵי מֵי פֵּרוֹת, אֵין נִכּוֹן לַעֲשׂוֹתוֹ עַל יְדֵי רַק: **(ב) מִפְּנֵי שֶׁהֵן מַחְמִיצוֹת.** וְכָל זֶה אִם מַכָּתוֹ אֵין בָּהּ סַכָּנָה, ב]אֲבָל כְּשֶׁיֵּשׁ בָּהּ סַכָּנָה מֻתָּר אַף בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ לָאו דְּ'בַל יֵרָאֶה' אִם רַק אֶפְשָׁר שֶׁרְפוּאָה זוֹ תּוֹעִיל לוֹ וְאֵין בְּקַל לַעֲשׂוֹת בְּדַרְכָּהּ הֶתֵּר. וַאֲפִלּוּ אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה גְּמוּרָה שֶׁל חֲמַץ נַמִּי מֻתָּר לִרְפוּאָתוֹ (ו) כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סַכָּנָה: **ב (ג) צָרִיךְ לְבַעֲרָם.** דְּרֹךְ מַחְמִיץ וְכַנַּ"ל (ס"א) וְעַל כֵּן צָרִיךְ לְבַעֲרָם, וְאַף שֶׁלֹּא שָׁהָתָה הַבְּהֵמָה בַּאֲכִילָתָהּ כְּשִׁעוּר מִיל מִכָּל מָקוֹם כְּשֶׁלֹּא יִבְעַר תָּבוֹא לִידֵי חִמּוּץ וְיַעֲבֹר עַל 'בַּל יֵרָאֶה': **(ד) הוֹאִיל וּכְבָר בִּשֵּׁל.** וְאִם כֵּן יָצָא מֵחֲשַׁשׁ דְּאוֹרַיְתָא, דְּאַף בְּנַדְאִי חָמֵץ שׁוּב אֵינוֹ חַיָּב בְּבִעוּרוֹ רַק מִדְּרַבָּנָן וּלְהָכִי כָּל זְמַן שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ בָּרוּר שֶׁיֵּשׁ רִיר לֹא מַחְזִקִינַן אִסּוּרָא. וְתָמְהוּ עָלָיו הָאַחֲרוֹנִים דְּמֵאי מֵהָנֵי בְּטוּל שֶׁל כָּל חֲמִירָא בְּעָרֵב פֶּסַח לְחָמֵץ שֶׁעָתָה בְּפֶסַח נִתְחַמֵּץ, וְכָתְבוּ דְּהַלְשׁוֹן מְגֻמְגָּם וְהַכַּוָּנָה (ו) אִם בִּטֵּל בְּהָדָיְא קֹדֶם שֶׁנָּתַן לִבְהֶמְתּוֹ וְאָמַר כָּל הַשְּׂעוֹרִים שֶׁיִּשָּׁאֲרוּ מִבְּהֶמְתִּי מְבֻטָּל אָנֹכִי: **(ה) אַף עַל פִּי שֶׁאֵין רוֹאֶה וְכוּ'.** דְּמִסְתָּמָא אֵית בְּהוּ רִירֵי. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים (ס) דְּכָל זֶה בְּסוּס וּכְהָאי גַּוְנָא, אֲבָל בְּבֻדַּאי יֵשׁ לְהַחְמִיר אֲפִלּוּ מִן הַסְּתָם דְּמִסְתָּמָא אִית בֵּהּ רִיר [ר"ת]. וְנָכוֹן לְהַחְמִיר בְּשׁוֹר וּפָרָה בְּוַדַּאי יֵשׁ לְהַחְמִיר אֲפִלּוּ מִן הַסְּתָם דְּיָדוּעַ שְׁמוֹצִיאִין רִיר בַּאֲכִילָתָם וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן שכ"ד סָעִיף (י"ז) [י"ד]. וְנָכוֹן לְהַחְמִיר בְּכָל הַבְּהֵמוֹת לְבַעֵר הַנּוֹתָר אַף שֶׁאֵין רוֹאֶה עָלָיו רַק, וְעַל כֵּן טוֹב לְכַתְּחִלָּה שֶׁיִּתֵּן לִבְהֶמְתּוֹ מֵעֵט מֵעֵט כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁתַּיֵּר כְּלוּם מֵאֲכִילָתוֹ: **ג (ו) הַחוֹמָה.** וְהוּא הַדִּין (ט) כֹּתֶל שֶׁל עֵץ שֶׁמַּזִּיעַ: **(ז) מֻתָּר.** וְאֵין חִלּוּק בֵּין אִם הַזֵּעָה בָּאָה מִפְּנֵי מְעוּט אֲוִיר כְּמוֹ שֶׁמְּצוּי (י) בְּמַרְתְּפִים וּבְמְעָרוֹת שֶׁהַכְּתָלִים וְהָאֲבָנִים מַזִּיעִים, בֵּין אִם בָּאָה מִפְּנֵי הַזֵּעָה בָּאָה מִפְּנֵי מְעוּט אֲוִיר כְּמוֹ שֶׁמְּצוּי (י) בְּמַרְתְּפִים וּבְמְעָרוֹת שֶׁהַכְּתָלִים וְהָאֲבָנִים מַזִּיעִים, בֵּין אִם בָּאָה מִפְּנֵי מַעוּט אֲוִיר כְּמוֹ שֶׁמְּצוּי אֲוִיר כְּמוֹ שֶׁמְּצוּי (י) בְּמַרְתְּפִים וּבְמְעָרוֹת שֶׁהַכְּתָלִים וְהָאֲבָנִים מַזִּיעִים, בֵּין אִם בָּאָה מִפְּנֵי מְעוּט